

25.02.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DİŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- **ABD PYD ve Suriye muhalefettinin kontrolündeki yerlere Suriye'nin gelmesine karşı...** ABD'nin Suriye'den çekilme kararı sonrası Ankara ile Washington arasında değişik düzeyde temaslar sürerken, ABD Dışişleri'nin Ortadoğu ve Suriye işlerinden sorumlu Müsteşar Yardımcısı Joel Rayburn, 19 Şubat'ta Türkiye'ye gelerek İstanbul'da ılımlı Suriye muhalefeti ile görüştü. Suriye Muhalif ve Devrimci Güçler Ulusal Koalisyonu (SMDK) Başkanı Abdurrahman Mustafa görüşmeye ilişkin şunları söyledi: "Suriye'de Esed rejiminin saldırıları devam ettiği sürece siyasi çözüme kavuşmanın mümkün olmadığını bir kez daha söyledik. ABD çekildikten sonra Suriye'nin kuzeydoğusunda Türkiye sınır hattında güvenli bölge kurulmasına ve bu konuda Türkiye'nin tüm düşüncelerine katıldığımızı vurguladık. Bölgede Türkiye olmadığı takdirde İran ve Rusya'nın hegemonyasını daha da artıracığına dikkat çektik." "ABD'li yetkililer güvenli bölge konusunda Türkiye ile yürütülen temasların olumlu gittiğini söylediler. Özellikle söz konusu bölgenin nasıl idare edileceğine dair teknik düzeyde kapsamlı görüşmeler yapıldığı bilgisini verdiler. Başta ABD'nin Suriye'de çekileceği yerler olmak üzere ne İdlib'de ne Menbiç'de rejim güçlerini görmek istediklerini söylediler. Rejim İdlib dahil diğer yerleri zorla almaya kalkışırsa ABD'nin gerekeni yapacağı mesajını verdiler."
- **ABD 'çekileceğim' dediği Suriye'de 400 asker bırakacak...** Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump Suriye'de 400 kadar asker bırakacaklarını açıkladı. Suriye'de "Küçük bir askeri güç" kalacak diyen Trump ancak bu durumun Aralık ayında açıkladığı Suriye'yi terk etme planından "geri adım atma" anlamına gelmediğini ifade etti. Trump geçtiğimiz aralıkta "Suriye'den 2000 asker çekeceğiz." demişti. Amerikalı bir diplomatik kaynak ise kalacak askerlerin 200'ünün Suriye'nin kuzey doğusunda oluşturulacak güvenli bölgede konuşlanacağını kaydetti. Diplomatik kaynak bu askerlerin, güvenli bölgeye gönderilmesi taahhüt edilen 800 ila 1500 kişilik Avrupa ülkelerinden gelen silahlı güçlere katılacağını belirtti. 200 kişilik diğer birlik ise Irak ve Ürdün sınırındaki Tanfta bulunan ABD üssüne yerleştirilecek.
- **Türkiye-Suriye sınırına Rus askeri polis gücü konuşlanabilir...** Tampon bölge konusunda Türkiye'nin çıkarlarının maksimum düzeyde dikkate alınmaya çalışıldığını vurgulayan Lavrov, ortak bir askeri adım atılmasının söz konusu olmadığını kaydetti. Lavrov "Prensipte karada ateşkes, güvenlik tedbirlerine riayet ve gerilimi azaltma bölgelerine yönelik anlaşmalarda Rus askeri polisinin konuşlandırılması deneyimine sahibiz. Söz konusu tampon bölge için de bu hâlâ mümkün. Ancak bir kez daha vurgulamak isterim: Askerler Şam ve Türkiye'nin pozisyonlarını göz önünde bulundurarak konuyla ilgili detaylar üzerinde anlaşmaya çalışıyor" dedi.
- **Lavrov: Hangi Kürtlerin terörist olarak değerlendirilmesi konusunda Türkiye ile farklı düşünüyoruz...** Kürtlerin eylemlerinin Türkiye'nin endişelenmesine yol açtığını belirten Lavrov, Soçi'de Rusya, Türkiye ve İran liderleri arasında yapılan üçlü zirvede Suriye-Türkiye sınırındaki sorunun ve Ankara'nın bu bölgenin terörist unsurlarca kullanılmasına yönelik endişesinin konuşulduğunu hatırlattı. Lavrov sözlerini şöyle sürdürdü: "Rusya, Türkiye ve İran arasında Suriye toprakları üzerinde ortak askeri operasyonlar planlanmıyor. Rusya ile İran,

Suriye’de Şam’ın daveti üzerine faaliyet gösteriyor. Türkiye de kendi güvenliğine yönelik endişelerini belirtti. Şam ise Türkiye askerlerinin Suriye toprakları üzerinde olmasına karşı çıkıyor. Şam yine de kimsenin başaramadığını, yani Suriye’nin büyük bölümünde ateşkes ve hükümetle silahlı muhalefet arasında diyalogu sağlayan Astana formatının kurulmasını destekledi."

- *İdlib’te çatışmalar yoğunlaştı...* İdlib çatışmasızlık bölgesinde çatışmalar yoğunlaştı. HTŞ-Nusra gruplarının Rus ve Suriye mevzilerine yönelik saldırılarına Suriye misliyle karşılık veriyor. Suriye uzun bir aradan sonra İdlib’te hava operasyonları da düzenledi. Muhalif kaynaklar çok sayıda sivilin öldüğünü bildirirken Suriye askerlerinin de öldüğü bilgileri geliyor.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *Avrupa Birliği ve Arap Birliği'nden ilk zirve...* Mısır, Avrupa Birliği ve Arap Birliği'nin ilk ortak zirvesine ev sahipliği yapıyor. Suudi Arabistan'ın Veliaht Prensi Muhammed bin Selman'ın katılmayacağı zirvenin gündeminde göç ve güvenlik gibi başlıklar bulunuyor. İki gün sürecek olan zirve, iki bölgesel birliğin göç, güvenlik ve iklim değişikliği gibi ortak stratejik önceliklerde işbirliğini artırmasını hedefliyor. Zirve sırasında ayrıca ekonomik kalkınma, Filistin sorunu ve Libya, Suriye ile Yemen'deki savaşlar masada olacak. Avrupa'dan 20'den fazla hükümet lideri ve devlet başkanı zirveye katılıyor. Bu isimler arasında Almanya Başbakanı Angela Merkel ve İngiltere Başbakanı Theresa May de bulunuyor. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un zirvede yer almayacağı açıklandı. Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından hakkında tutuklama kararı çıkarılan Sudan Devlet Başkanı Ömer el Beşir ve Suudi Arabistan'ın Veliaht Prensi Muhammed bin Selman'ın zirveye katılmayacağını netleşmesinin ardından çoğu lider Mısır'daki toplantıda yer alma kararı aldı. Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın Suudi Arabistan'ın İstanbul başkonsolosluğunda öldürülmesinin ardından uluslararası toplumun baskısı altında olan Riyad yönetimini Kral Selman temsil edecek.

- *Sudan’da olağanüstü hal ilan edildi...* Sudan Devlet Başkanı Ömer El Beşir, haftalardır süren hükümet karşıtı protesto eylemlerinin ardından hükümeti fesh ederek olağanüstü hal ilan etti.

- *Cezayir’de Buteflika protesto edildi...* 81 yaşındaki Cezayir Devlet Başkanı Buteflika'nın, Nisan ayında yapılacak seçimlerde yeniden aday olacağını açıklaması üzerine, ülkede gösteri yasağına rağmen binlerce kişinin katılımıyla protesto gösterileri yapıldı.

- *Kolombiya’ya geçen Guaidó: Venezuela ordusundan destek gördüm...* Venezuela’da kendini geçici devlet başkanı ilan eden Guaidó, Kolombiya’nın Venezuela sınırında düzenlenen yardım amaçlı konsere katıldı. Guaidó, Kolombiya’ya Venezuela ordusunun desteği ile geçtiğini söyledi. Ülkedeki iktidar mücadelesi nedeniyle bir süredir dünya gündeminde olan Venezuela’da gerilim artıyor. Kendini Venezuela’nın geçici devlet başkanı ilan eden muhalif lider Juan Guaidó’nun sürpriz bir şekilde, Kolombiya’nın Venezuela sınırındaki Cucuta kentinde düzenlenen yardım konserine katılmasının ardından, bölgedeki sınır kapısı Maduro yönetimi tarafından kapatıldı. İngiliz iş insanı Richard Branson’un girişimiyle Cucuta’da gerçekleştirilen, "Venezuela Aid Live" adlı konsere Venezuela’dan on binlerce Guaidó

tarafının katıldığı bildiriliyor. Guaido, Kolombiya'ya geçmesi önündeki engelleri Venezuela ordusundan gördüğü destek sayesinde aşabildiğini ifade etti. 35 yaşındaki siyasetçi, özellikle ulusal muhafızların bu konuda belirleyici bir rol oynadıklarını belirtti. Juan Guaido konser etkinliğinde Şili Devlet Başkanı Sebastian Pinera ve Paraguay Devlet Başkanı Mario Abdo ile de görüştü.

AB – AVRUPA

- **Brexit'i erteleme baskısı artıyor...** İngiltere Başbakanı Theresa May, anlaşmasız ayrılma olasılığına karşı, Brexit'in ertelenebileceği açıklamasını yapması için partililer tarafından da baskı altına alındı. Bazı Muhafazakar parti milletvekilleri tarafından oluşturulan yeni plan "müzakerelerin sonlandırılabilmesi için" Brexit'in 23 Mayıs'a ertelenmesini öngörüyor. May, süreç içinde birçok kez, 29 Mart takviminin ertelenmesi ile ilgili çağrılarını reddetmişti. Theresa May ise Pazar günü yaptığı açıklamada, ayrılık planı üzerinde yeni bir parlamento oylaması için 12 Mart tarihini işaret etti.

ABD - AMERİKA

- **ABD'den Gezi iddianamesine tepki...** ABD Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'deki Gezi olayları soruşturmasında işadamı Osman Kavala dâhil 16 şüpheli hakkında hazırlanan iddianame nedeniyle "ciddi şekilde kaygılı olduğunu" duyurdu. BD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Robert Palladino tarafından yapılan açıklamada, ABD'nin söz konusu gelişme nedeniyle "ciddi şekilde kaygılı olduğu" belirtildi. Palladino, "İfade özgürlüğü hakkını kullanmak, ağırlaştırılmış müebbetle sonuçlanmamalı" ifadesini kullandı. ABD'li sözcü, "İfade, barışçıl toplanma ve örgütlenme özgürlüğü haklarını kullanabilmek sağlıklı bir demokrasinin temelidir. Türkiye'yi bu özgürlüklere saygı duymaya ve keyfi şekilde tutulan bu kişileri serbest bırakmaya davet ediyoruz" diye ekledi.

- **Trump Çin'e ek vergileri erteliyor...** ABD Başkanı Donald Trump, Çin'e uygulanan ek gümrük vergilerinin artırılmasına ilişkin 1 Mart takvimli düzenlemeyi, "verimli görüşmeler" sonrası erteleyeceğini duyurdu. Düzenleme ile 200 milyar dolar değerinde Çin ürününü kapsayan ek vergiler yüzde 10'dan yüzde 25'e çıkarılıyordu. Trump, gazetecilere yaptığı açıklamada, Florida'da Çin lideri Şi Cinping ile bir zirve planladığını ve bu buluşmada anlaşmayı "sağlama alabileceklerini" söyledi. Çin'in resmi yayın organı Resmi Şinhua Haber Ajansı da gelişmeyi, teknoloji transferi, fikri mülkiyet hakları ve tarım sektörü başlıklarında "önemli ilerleme" ifadesiyle duyurdu.

- **Bolton, bu kez Küba'daki anayasa referandumunu hedef aldı...** Venezüella'daki siyasi krizle ilgili tepki çeken açıklamalarıyla gündeme gelen Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton, Küba'daki anayasa referandumuna ilişkin, "ABD, Küba halkının özgürlük ve demokrasi çağrılarını destekliyor" değerlendirmesini yaptı.

VENEZUELA'DA KRİZ

- *Pompeo: Maduro'nun sayılı günü kaldı...* ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Venezuela'nın Brezilya ve Kolombiya sınırında yaşanan çatışmalarda sivillerin hayatını kaybetmesi sonrası yaptığı açıklamada Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro'nun günlerinin sayılı olduğunu söyledi. Amerikan televizyonu CNN'e yaptığı açıklamada Pompeo "Tam olarak gün söylemek zor ama Venezuela halkının Maduro'nun günlerinin sayılı olduğunu garantileyeceğine dair inancım tam" dedi. Ocak ayında kendisini geçici başkan ilan eden Juan Guaido da Maduro'nun istifa etmesi gerektiğini yineledi. Guaido ayrıca kendisine destek veren ülkeleri Maduro'yu görevden almak için tüm yolları değerlendirmeye çağırdı. Öte yandan Maduro'nun sınır geçişlerini kapattığı Brezilya ve Kolombiya, görevi bırakması için Maduro'ya yapacakları baskıyı artıracaklarını belirtti. ABD Başkanı Donald Trump da Venezuela için askeri seçeneğin de masada olduğunu açıklamıştı.

- *ABD'den Venezuela uyarısı: Harekete geçeceğiz...* ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, "ABD'nin Venezuela'da demokrasinin barışçıl şekilde geri getirilmesine engel olanlara karşı harekete geçeceğimiz" söyledi. Venezuela'ya komşu ülkelere gönderilen insani yardımların sınırdan içeri girmesini sağlamaya çalışan muhalefet destekçileriyle Venezuela güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmalarda Cumartesi günü iki sivilin daha ölmesini eleştiren Pompeo, "Ne tür bir hasta tiran, aç insanlara yiyecek ulaştırılmasını engeller? Yardım yüklü tırların yanmış görüntüleri korkunç" ifadesini kullandı. Pompeo, "ABD, Maduro'nun eşkıyalarının Venezuela'da sivillere düzenlediği saldırıları kınıyor" diye ekledi.

- *Venezuela ordusundan göstericilere müdahale...* Venezuela ordusu Kolombiya'ya geçmek isteyen göstericilerin eylemini dağıtmak için göz yaşartıcı gaz ve plastik mermi kullandı. Olaylarda hafta sonu en az 4 kişinin öldüğü bildiriliyor.

- *Guaido'dan 'Türkiye'ye kaçtılar' iddiası...* Venezuela'nın Kolombiya ve Brezilya sınırında gerginlikler yükselirken kendisini geçici devlet başkanı olarak ilan eden ve çok sayıda batılı ülke tarafından tanınan Juan Guaido sosyal medya hesabından ilginç bir paylaşımda bulundu. Guaido bazı üst düzey yetkililerin Türkiye'ye kaçtığını ileri sürdü.

RUSYA

- *Lavrov: Saklamayacağım, ABD- Kuzey Kore zirvesini hazırlayan ABD'li temsilciler bize danışıyorlar...* Lavrov, ABD Başkanı Donald Trump ile Kuzey Kore lideri Kim Jong un arasında yapılması istenen zirve ile ilgili de şunları söyledi: "Zirvenin başarılı olmasını umuyor, katkıda bulunmaya çalışıyoruz. Saklamayacağım: Zirveyi hazırlayan ABD'li temsilciler bize danışıyorlar. Biz de Kuzey Koreli dostlarımızla sürekli temas halindeyiz. Yardımcı olmayı içtenlikle isteyerek sonuca ulaşmak için tavsiyelerimizi sunuyoruz. Dünyadaki herkes gibi Kuzey Kore ile ABD arasındaki ilişkilerin normalleşmesini olumlu karşıladık. Geçen yıl Singapur'daki zirvede iki lider de gerilimin sona erdirilmesi, nükleer silahsızlanma ve Kore yarımadasındaki durumun istikrara kavuşmasından yana anlaştıklarını söylemişlerdi. Önemli olan bu sözlerin uygulamaya geçmesi. Şimdiye kadar net bir adım olmadı. İki taraf arasında zirveyi hazırlayan müzakereciler de anladığım kadarıyla bunun için çalışıyor, pratikteki tüm anlaşmaları net tarih, süreç ve sorumluluklara bağlamaya çalışıyor."

ASYA - PASİFİK

- **BM: Afganistan'da sivil ölümleri rekor düzeye çıktı...** Birleşmiş Milletler'in verdiği rakamlara göre Afganistan'daki çatışmalarda ölen sivillerin sayısı 2018'de son dokuz yılın en yüksek seviyesine çıktı. 2018 yılında yaklaşık 3 bin 800 sivil, çatışmalarda hayatını kaybetti.
- **ABD ile barış görüşmelerine 'Taliban'ın kurucu yöneticisi de katılacak'...** BBC'ye bilgi veren Taliban kaynakları, Katar'da ABD ile Pazartesi günü gerçekleşecek barış görüşmelerine üst düzey bir ismin de katılacağını açıkladı. Görüşmeye katılması beklenen Molla Abdül Gani Baradar, Taliban'ın kurucu yöneticileri arasında yer alıyor. Baradar, Pakistan devletinin gözetiminde sekiz yıl tutulduktan sonra geçen yıl salıverildi ve sonrasında Taliban'ın Katar'da bulunan siyasi bürosunun başına geçti. 1996-2001 yılları arasında Afganistan'ı yöneten Taliban hala ülkenin önemli bir bölümünde kontrolü elinde bulunduruyor. Afganistan'ın nüfusu yaklaşık 15 milyon ve halkın yarısı, Taliban'ın kontrol ettiği ya da düzenli saldırılar düzenlediği bölgelerde yaşıyor. Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani, göreve geldiği 2014'ten bu yana çatışmalarda 45 binden fazla güvenlik görevlisinin yaşamını yitirdiğini söylemişti. Ülkede halen 14 bin kadarı Amerikalı olmak üzere 39 ülkeden yaklaşık 22 bin yabancı asker var.
- **Çin: "Doğu Türkistan'daki terörle mücadelemiz alkışlanmalı"...** Uygurların ve uluslararası insan hakları örgütlerinin Pekin'in asimilasyon ve Çinlileştirme girişimi olarak tanımladığı söz konusu faaliyetleri 'terörle mücadele ve radikalleşmeye karşı yeni yöntem' olarak nitelendiren Çin, sorunu ortadan kaldırmak için harcadıkları çabaların alkışlanmasını istedi. Çin Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, 80'den fazla ülkeden diplomat ve uluslararası örgüt temsilcisinin Pekin'e davet edildiği ve Çinli yetkililerin de yabancı diplomatlara brifing verdiği belirtildi. Açıklamada, Dışişleri Bakan Yardımcısı Zhang Hanhui ile Sincan Vali Yardımcısı Erkin Tuniyaz'ın, Çin hükümetinin bölgede aldığı 'terörle mücadele ve aşırılığın engellenmesine yönelik önleyici tedbirler'i anlattıkları ve yabancı diplomatlara, kazanılan 'başarılar' hakkında bilgi verdikleri kaydedildi. Toplantıda Hanhui'nin, "Sincan'da terörle mücadele ve aşırılıkçılık sorununu çözmek için yeni bir yöntem geliştirdik. Bu bağlamda küresel bir sorun olan terörün belirtileri ve kökünü kazımak için verdiğimiz mücadele ve çabalar övgüye layık" dediği ifade edildi. Ayrıca Çin Dışişleri Bakanlığının yayımladığı bildiride, Hanhui'nin, "Çin, teröre karşı küresel mücadeleye katkı sağlamaya devam edecek." sözlerine yer verildi.
- **Kim Trump'la görüşmek üzere yola çıktı...** Kuzey Kore lideri Kim Jong Un 27-28 Şubat tarihlerinde ABD Başkanı Donald Trump ile Vietnam'da gerçekleştireceği görüşme için başkent Pyongyang'dan zırhlı trenle hareket etti. Vietnam'daki görüşme öncesi 170 kilometrelik otoban kapatılacak
- **Riyad ve Pekin arasında toplam 28 milyar dolarlık 35 adet yatırım anlaşması imzalandı...** Suudi Arabistan ve Çin arasında toplam 28 milyar dolar değerinde 35 adet ekonomik yatırım ve işbirliği anlaşması imzalandı. Suudi Arabistan'ın Velihaht Prensi Muhammed bin Selman, Pekin'e yaptığı resmi ziyaret sırasında Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ile bir araya geldi. Velihaht Prensi ülkesinin geçen yıl Çin ile yaptığı ticaret hacminin yüzde 32 artış gösterdiğini bildirdi. İki ülke arasında geçen yılki toplam ticaret hacminin 63 milyar dolar oldu. Riyad'ın Pekin'e ihracatı ise geçen yıl 46 milyar dolara ulaşmıştı. Çin basınına göre, toplantıda iki ülke arasındaki ilişkilerin teşvik edilmesinin yanı sıra Çin'in "Bir Kuşak, Bir Yol"

projesinin iki ülke arasındaki enerji ve altyapı trafiğine katkı yapacak şekilde düzenlenmesi konuları ele alındı.

TERÖRLE MÜCADELE

- Irak kuzeyi, Hakurk ve Zap bölgelerine 23 Şubat'ta düzenlenen hava harekâtları neticesinde, bölücü terör örgütü tarafından silah mevzii, barınak, sığınak ve mühimmat deposu olarak kullanılan hedefler imha edildi.
- TERÖR örgütü PKK tarafından metropollerde 'fedai' tarzı eylemlerde görevlendirilen 3 terörist, Diyarbakır Jandarma Komutanlığı ekiplerinin yaptığı çalışma sonucu, İstanbul, İzmir ve Çanakkale'de yakalandı.
- Diyarbakır Çınar ilçesinde, 23 Şubat'ta silah kaçakçılığı yapan 2 şüphelinin ikametlerinde yapılan aramada; 1 Kalaşnikof piyade tüfeği, 1 ruhsatsız tabanca, 1 av tüfeği, bir miktar fişek ve şarjör ele geçirilerek şüpheliler yakalanmıştır.
- Ağrı Hamur'da 22 Şubat'ta, Mayın ve Bomba Arama Köpeğimiz Kırbaç'ın da katılımıyla, şüpheli iki şahsın evinde yapılan aramada, 2 Kalaşnikof P. Tüfeği, 4 şarjör, çok sayıda fişek ile 1 kurusıkı tabanca ele geçirilerek, şüpheliler yakalanmıştır.
- Van Başkale ilçesinde, 21 Şubat'ta uyuşturucu madde sevkiyatı yapıldığı tespit edilen bir araca yönelik yapılan operasyonda; 71 kg eroin maddesi ele geçirilerek araçta bulunan bir şüpheli yakalanmıştır.